

Streszczenie

Mgr Paulina Barańska

Wydział Pedagogiczny i Artystyczny

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Streszczenie rozprawy doktorskiej

nt. Partycypowanie nastolatka w sieci a jego wirtualna tożsamość, relacje rodzinne i rówieśnicze

Dysertacja doktorska podejmuje zagadnienia pedagogiki medialnej i społecznej, jakimi są funkcjonowanie nastolatka w sieci, kreowanie wirtualnej tożsamości oraz relacje z rodziną i grupą rówieśniczą. Zagadnienia te omówione są w kontekście społeczeństwa sieciowego. (Castels, 2003).

Dotychczasowe badania ukazują wzmożoną aktywność nastolatków w sieci. Ich analiza skłoniła autorkę pracy do przeprowadzenia własnych badań mających na celu określenie relacji młodego pokolenia z samym sobą w sieci (zagadnienie wirtualnej tożsamości), z rodziną i grupą rówieśniczą. Celem praktycznym badań jest określenie działań, które szkoła i rodzina powinna podjąć, by zapewnić nastolatkowi bezpieczne życie w „globalnej wiosce”.

Badania zostały przeprowadzone wśród uczniów w wieku 14-16 lat na terenie województwa świętokrzyskiego. W momencie prowadzenia badań (2017 rok) byli to uczniowie szkół gimnazjalnych. W pracy posłużono się metodą sondażu diagnostycznego oraz analizą treści.

Rozprawa doktorska składa się z siedmiu rozdziałów. Pierwszy rozdział opisuje społeczeństwo medialne i jego historię. Składa się on z pięciu podrozdziałów, w którym omówione są najważniejsze terminy pedagogiki medialnej.

Drugi rozdział również zawiera rozważania teoretyczne. Dotyczą one pokolenia użytkowników nowych mediów. Składa się on z pięciu podrozdziałów, w których omówiony jest rozwój, tożsamość, rodzina i grupa rówieśnicza współczesnej młodzieży. Podsumowaniem tej części jest przegląd wybranych badań empirycznych nt. nastolatka w sieci.

Kolejny rozdział stanowi metodologiczne podstawy badań. Opracowane zostały: procedura badań, przedmiot i cele badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki,

metody, techniki i narzędzia badawcze. Scharakteryzowany został także teren oraz etapy i przebieg badań. Na koniec określona została statystyka badań.

Rozdział czwarty rozpoczyna wnikliwą analizę i interpretację przeprowadzonych badań. Skupia się na partycypowaniu nastolatka w sieci. Określone są jego preferencje technologiczne, formy aktywności, czas spędzany w sieci, inicjacja sieciowa oraz wady i zalety Internetu.

Kolejna część zawiera informacje na temat kreowania wirtualnej tożsamości. Przedstawia dane ilościowe i jakościowe opisujące m.in. sposoby, motywy prezentowania własnego wizerunku w sieci. Przedstawiono również zależności pomiędzy partycypowaniem nastolatka w sieci a kreowaniem jego wirtualnej tożsamości.

Rozdział szósty poświęcony jest funkcjonowaniu młodego człowieka w rodzinie. Składa się z trzech części: „Znaczenie rodziny w życiu nastolatka”, „Media i czas wolny rodzin” oraz „Partycypowanie nastolatka w sieci a jego rodzina”.

Ostatni rozdział empiryczny dotyczy nastolatka i jego grupy rówieśniczej. Ukazane są ich relacje, sposoby komunikacji. Istotny element stanowią zależności pomiędzy byciem użytkownikiem sieci a byciem członkiem grupy rówieśniczej.

W ostatniej części dokonano podsumowania, wysunięcia wniosków oraz przedstawiono propozycję działań rozwijających odpowiednie funkcjonowanie nastolatka w sieci, rodzinie i grupie rówieśniczej. Wyniki badań przedstawiają obraz współczesnego nastolatka, który kreuje swoją wirtualną tożsamość, jest członkiem rodziny i grupy rówieśniczej, w których media odgrywają znaczącą rolę. Mogą one posłużyć jako źródło aktualnej wiedzy na temat sieciowego nastolatka oraz jego problemów i relacji rodzinnych i rówieśniczych.